

ΑΛΛΑΖΟΥΜΕ Η -ΟΝΤΩΣ- ΒΟΥΛΙΑΖΟΥΜΕ! (Ιούνιος 2009)

Συγγραφέας: ΤΑΣΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ

Δράστες της παγκοσμιοποίησης του συνθήματος υπήρξαν οι πιο έγκριτοι -και άσχετοι με τα καθ' ημάς- ερευνητές του κλίματος. Μας προειδοποίησαν ότι ο 21ος αιώνας θα είναι πολύ πιο ζοφερός απ' ό,τι αναμενόταν: Η μέση θερμοκρασία της επιφάνειας του πλανήτη ως το 2100 δεν θα ανεβεί μόνο κατά 2,4 βαθμούς Κελσίου (όπως προβλεπόταν το 2003) αλλά ως και 7,4 βαθμούς! Αντίστοιχα, οι πλημμύρες από την άνοδο του επιπέδου της θάλασσας είναι πλέον... εκτός προβλέψεων, αφενός διότι ο διαπιστούμενος ρυθμός ανόδου είναι ήδη διπλάσιος από τον προβλεπόμενο, αφετέρου διότι η περαιτέρω επιτάχυνση γεννά το φόβο μιας βίαιης μετατόπισης των πόλων της Γης, με αποτέλεσμα να γίνουμε... κλυδωνιζόμενη μπανιέρα!

Η σειρήνα του συναγεμμού πρωτοχτύπησε στις 10 Μαΐου, κατά τη διάρκεια συνεδρίου στην Κοπεγχάγη, όταν τέσσερις επιστήμονες από διεθνώς γνωστά ερευνητικά κέντρα του κλίματος επεσήμαναν μια σοβαρότατη έλλειψη στην αναφορά του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή, μόλις δύο χρόνια πριν. Συγκεκριμένα, είπαν πως η πρόβλεψη εκείνη δεν είχε προλάβει να πάρει υπόψη της το ότι οι πάγοι στη Γροιλανδία δεν λιώνουν απλώς αλλά «λιώνουν δυναμικά». Αυτό σημαίνει ότι επιταχύνουν το λιώσιμο των γειτονικών τους παγόβουνων και παγετώνων, άρα και το ανέβασμα της στάθμης των υδάτων θα γίνει πολύ πιο γρήγορα. Τι συνεπάγεται αυτό; Ήμεσα, ότι οι παράκτιες περιοχές πολυπληθέστατων περιοχών του κόσμου -όπως η χώρα προέλευσης πάμπολλων μεταναστών και στη χώρα μας, το Μπανγκλαντές- θα γνωρίσουν τα επόμενα χρόνια κατακλυσμικές καταστροφές. Αν μάλιστα επαληθευθεί και η μελέτη που δημοσίευσαν στις 6 Φεβρουαρίου στο περιοδικό «Science» ερευνητές των Πανεπιστημίων του Όρεγκον και του Τορόντο, η απελευθέρωση της Ανταρκτικής από τους παγετώνες της μπορεί να μεταβάλει τις βαρυτικές παραμέτρους του πλανήτη και να μετατοπίσει τον άξονα των πόλων της κατά μισό χιλιόμετρο, πράγμα που αρκεί για να κλυδωνίσει τους ωκεανούς της! Τότε... κανείς δεν θα ξέρει πού θα σκάσει το επόμενο τσουνάμι.

Στις 19 Μαΐου η σειρήνα ήχησε για δεύτερη φορά, με συμπληρωματικά -δυστυχώς- στοιχεία: Το Κέντρο Επιστημών Πλανητικής Αλλαγής (CGCS) του

Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT) ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της πληρέστερης προσομοίωσης οικονομικών δραστηριοτήτων και κλιματικών διεργασιών που έχει γίνει ποτέ. Αποτέλεσμα; Η μέση άνοδος της επιφανειακής θερμοκρασίας του πλανήτη ως το 2100 θα είναι 5,2 βαθμούς Κελσίου, με 90% πιθανότητα να κυμανθεί μεταξύ 3,5 και 7,4 βαθμών! Θυμηθείτε ότι το 2003 η αντίστοιχη επίσημη πρόβλεψη ήταν για μόλις 2,4 βαθμούς.

Ακολούθησε ο τρίτος ήχος σειρήνας, στη λήξη του τριημέρου 26-28 Μαΐου 2009, στο παλάτι St. James του Λονδίνου, όπου ο οικολογικά ευαισθητοποιημένος Πρίγκιπας της Ουαλλίας είχε προσκαλέσει 19 νομπελίστες σε σύσκεψη. Συναθροίζοντας τις απόψεις τους σε ένα μνημόνιο που θα κατατεθεί στη Συνδιάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή του ΟΗΕ, τον Δεκέμβριο στην Κοπεγχάγη, ο Κάρολος δήλωσε: «Οι λήπτες αποφάσεων διεθνώς πρέπει να πεισθούν ότι ισχυρή, αφοσιωμένη και συντονισμένη δράση χρειάζεται τώρα, όχι σε δέκα χρόνια, όχι σε πέντε, αλλά ΤΩΡΑ!» Το εν λόγω μνημόνιο καλεί σε παγκόσμια συμφωνία για περικοπή στο μισό των εκπεμπόμενων αερίων του θερμοκηπίου ως το 2050, προκειμένου να μην αυξηθεί η μέση θερμοκρασία πάνω από 2 βαθμούς Κελσίου.

Μία μέρα μετά, την Παρασκευή 29 Μαΐου, η σειρήνα του συναγερμού χτύπησε για τέταρτη φορά: Το υπό τον πρώην Γ.Γ. του ΟΗΕ Κόφι Ανάν Global Humanitarian Forum παρουσίασε τα πορίσματα της μελέτης του «Ο ανθρώπινος αντίκτυπος της Κλιματικής Αλλαγής». Σύμφωνα με αυτά, η κλιματική αλλαγή σκοτώνει ήδη ετησίως 300.000 ανθρώπους, με το 90% αυτών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η τελευταία αυτή διαπίστωση αιτιολογεί απόλυτα την «παραφωνία» που σημειώθηκε στην προαναφερθείσα σύσκεψη των νομπελιστών. Εκεί, ο πρώην επιστημονικός σύμβουλος της βρετανικής κυβέρνησης Νίκολας Στερν (Nicholas Stern) εξέφρασε την έκπληξή του για το ότι είχαν προσκληθεί μόνο δύο «σοφοί» από τον αναπτυσσόμενο κόσμο. «Σε σαράντα χρόνια», είπε, «τα 8 από τα 9 δισεκατομμύρια ανθρώπων του πλανήτη θα βρίσκονται σε αναπτυσσόμενες χώρες και θα είναι αυτοί που θα υποστούν τα περισσότερα από την κλιματική αλλαγή, όχι οι πλούσιοι δυτικοί». «Κατά την άποψή μου», συνέχισε, «θα έπρεπε ν

α είναι αυτοί που θα ηγηθούν της παγκόσμιας συμφωνίας για την αντιμετώπισή της».

Η πραγματικότητα, δυστυχώς, είναι αυτή που περιέγραψε ο Στερν. Οι κατά

περιοχές του πλανήτη «κατακλυσμοί» που θα προκύψουν από την άνοδο της στάθμης των υδάτων θα πλήξουν ασφαλώς κάθε παράκτια περιοχή που βρίσκεται στο επίπεδο της θάλασσας ή και κάτω από αυτό. Ωστόσο, άλλες δυνατότητες προετοιμασίας και αντιμετώπισης έχουν περιοχές όπως η Φλόριδα, η Βενετία και η Ολλανδία και άλλες χώρες, όπως το Μπανγκλαντές και τα τροπικά νησιά. Ιδιαίτερα στις πολυάνθρωπες ακτές της ΝΑ Ασίας, οι εκατόμβες των θυμάτων θα είναι αμέτρητες και οι επιπτώσεις στην υγεία όσων επιβιώσουν ασύλληπτης κλίμακας. Η σημερινή παγκόσμια ανατριχίλα για τη διάδοση μιας πρωτόγνωρης γρίπης θα είναι... ανέκδοτο μπροστά στον τρόπο από μια ενδεχόμενη πανδημία που θα έχει ως όχημα άρρωστους και ρακένδυτους μετανάστες, σε αναζήτηση σωτηρίας σε όποιο στεγνό και πλούσιο μέρος της Γης. Όπως σημειώσαμε και πριν από χρόνια στο πρώτο μας δημοσίευμα για την απειλή κατακλυσμού, το Δέλτα του Νείλου θα είναι από τα πρώτα θύματα της κλιματικής αλλαγής, με 50 εκατομμύρια αιγύπτιους μετανάστες να γραπώνονται με αγωνία από τις «απέναντι στεριές» (...)

Ήρα; Ήρα το «αλλάζουμε ή βουλιάζουμε» γίνεται όντως κραυγή αγωνίας προς όλους τους «λήπτες αποφάσεων διεθνώς», ώστε να σταματήσουν τα μεσοβέζικα κόλπα τύπου «πληρώνω, άρα μολύνω» και να συνομολογήσουν μια άτυπη έστω- αλλά λειτουργική- «οικουμενική διακυβέρνηση του κλίματος». Εντόπια, όμως, η κραυγή μοιάζει πλέον με επιθανάτιο ρόγχο: Ήσχετα με το ποιος εφηύρε το σύνθημα, η χώρα μας βρίσκεται μπροστά στον εφιάλτη όχι απλώς να βουλιάξει οικονομικά, όχι απλώς να βουλιάξουν μεγάλες παράκτιες περιοχές της, αλλά και να βουλιάξει υπό την πλημμυρίδα εκατομμυρίων «καταραμένων του πλανήτη». Αν όλα αυτά δεν συνιστούν έσχατο προσκλητήριο για μια μοναδικής ποιότητας παλιγγενεσία, τότε τι άλλο μπορεί να ξυπνήσει αυτόν τον στεγνωμένο από συνειδήσεις τόπο;

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΒΗΜΑ SCIENCE», 7 Ιουνίου 2009, σ. 3.